

"GUDS ORD BÄR ICKE BOJOR" 2 Tim. 2:9

NORDISK ÖSTMISSION

NR 2

JUNI 2022

ÅRG 59

Östlig och västlig kristendom möts i denna mycket ukrainska lutherros. Läs mer om Ukraina inne i vårt missionsblad.

Betraktelse:

Pingstens under

Alla fylldes av helig ande och började tala andra tungomål, med de ord som Anden ingav dem. (Apg 2:4)

Vi vet bestämt var pingstens under ägde rum. Det var i den heliga staden, i Jerusalem. Det var där Guds Son led döden på korset, lades i grav i klippan och uppstod på tredje dagen. Den dagen, Påskdagen, blev kristenhetens största högtidsdag. I Jerusalem hade Han fullbordat verket till vår frälsning från synd och död. Där skulle pingstens under ske. Där skulle Andens, den tredje gudomspersonens, ankomst ske. Där skulle Hans apostlar utrustas med gudomlig kraft till att gå ut i hela världen och göra alla folk till lärjungar. Det skedde i Jerusalem, judendomens hjärta. Det som skedde skulle göra deras hjärtan brinnande. De skulle lämna Jerusalem och gå ut på Hans uppdrag.

Det skedde i Jerusalem där **alla apostlarna var församlade**. Måhända i salen där den heliga måltiden instiftats, eller i Salomos pelargång i templet, där Jesus hade undervisat och där Hans lärjungar samlades till gudstjänst? Var i staden det än var, så lät Gud undret manifesteras. Det hördes **från himmelen ett då som av en stormvind**. Man såg hurusom **tungor som av eld fördelade sig och stannade på var och**

en av dem. Pingsten är vår tredje stora högtid. Det var förvisso något stort som hände. Den Helige Ande, ett med Fadern och Sonen i en gudom, kom till de tolv, och uppfyllede Guds kyrka på jorden. Frälsarens löfte blev verklighet: **Men Hjälparen, den Helige Ande, som Fadern skall sända i mitt namn, han skall lära er allt och påminna er om allt som jag har sagt er**.

Andens ankomst manifesterades genom dånet och elden, ävensom genom språkundret. **Alla fylldes av helig ande och började tala andra tungomål, med de ord som Anden ingav dem**. De fromma från alla länder under himmelen, kunde höra apostlarna tala deras språk. De kunde höra och förstå den apostoliska förkunnelsen. **Kretensare och araber**, och alla de andra kunde säga: **ändå hör vi dem tala på vårt eget språk om Guds stora gärningar**.

Den Helige Ande är Gud sådan Han är och verkar med oss nu i sin kyrka på jorden. Här är Han närvarande och arbetar med oss genom ordet och sakramenten, i nådens ordning. Här gör Anden vårt dop till ett dop, varigenom vi upptages till Guds barn och får del av fräls-

ningens gåvor. Här kallar Anden oss genom evangelium, det glada budskapet, till tro, liv och gemenskap med Jesus Kristus, vår Frälsare. Här upplyser oss Anden genom lagen om vår synd och skuld. Vi får veta sanningen om oss själva. Här upplyser oss Anden genom evangelium om frälsningen genom Jesus

Kristus. Här helgar och behåller oss Anden i en rätt tro, den tro som bär till saligheten i Hans himmelska rike. I kraft av vad som skedde i den första pingstens under gör Han under med oss nu, för vilket vi tackar, lovar och tjänar Honom. Amen.

Sten-Arne Persson
Rörum

Ordförandens spalt

Kriget i Ukraina

När jag skriver denna artikel är det slutet av april. Det är tre månader sedan jag skrev artikeln till förra numret av vår tidning. Då hade kriget i Ukraina inte påbörjats men läget var mycket spänt och 24 februari, bara någon vecka innan tidningen kom ut i våra brevlådor, påbörjade Ryssland kriget på ukrainsk mark. Det har nu pågått i över två månader och vi har kunnat följa det dag för dag i media. Men för oss i Nordisk Östmission har vi också kunnat följa det genom våra vänner

i landet. I DELKU har vi framförallt kontakt med biskop Pavlo Sjvarts och synodens ledare pastor Alexander Gross. I SELKU har vi kontakt med pastorerna Oleg Schewtschenko och Sergej Bevz.

Alexander Gross, som bor i Petrodolynske inte långt från Odessa, har berättat för mig att några av DELKU:s församlingar ligger i ockuperade områden. I Berdjansk (sydöstra Ukraina) har man firat gudstjänster under ockupationen. I Sjostka i nordöstra Ukraina har man också firat gudstjänster. I alla DELKU:s församlingar har man dock inte kunnat fira gudstjänster. T.ex. blev det inga gudstjänster i Charkiv i början av kriget. Senare har jag dock förstått att man återtagit gudstjänstfirandet i Charkiv. Jag har också förstått att det tidvis varit svårt att fira gudstjänst i S:ta Katarinakyrkan i Kiev eftersom kyrkan ligger centralt i ett strategiskt

viktigt område.

När jag själv var i Kiev för några år sedan besökte jag *House of Mercy*, ett hem för människor som varit hemlösa. Detta hem har nu flyttat till Ivano Frankivsk en stad i sydvästra Ukraina.

Alexander berättar vidare hur man i hans område i närheten av Odessa har förberett sig för krig. Det finns många kontroller i staden där folk kontrolleras innan de får åka vidare.

Det går fortfarande att skicka över pengar via ukrainska banker. För säkerhets skull har vi då skickat mindre summor till några olika konton. Men Alexander säger också att vi kanske inte behöver skicka alla våra pengar nu. Pengarna kommer att behövas ännu mer den dag kriget tar slut och landet skall byggas upp igen.

Alexander Gross hälsar till er alla och tackar för all hjälp och alla böner.

SELKU har fått pengar via Oleg Schewtschenko. Det har här varit frågan om att transportera människor ut ur Ukraina, samt förse de olika församlingarna med mat. Oleg har själv kört sin fru och sina barn till gränsen varifrån de har åkt vidare till Tyskland där de har släktingar.

I SELKU har vi även gett bidrag till inköp av en minibuss. Vi har också diskuterat med Oleg om möjligheten att skicka deltagare till årets Corpus Christi-konferens i Göteborg. Man skulle t.ex. kunna skicka några av dem som nu har flytt till Tyskland.

Pastor Bezv berättar själv hur läget är i hans församling i Dnipro genom den artikel som finns med i denna tidning.

Nordisk Östmission har även gett stöd till verksamhet i Sverige. Vi har gett pengar som skall kunna användas till att inköpa en minibuss i Sverige för att göra det möjligt att transportera flyktingar i Sverige. Vi har gett löfte om att hjälpa till med inredningen av en flyktingförläggning i Sverige. Det ser dock ut som om de pengarna till flyktingförläggningen inte kommer att behövas. Så här långt har det kommit färre flyktingar till Sverige än man räknade med från början.

Vi har också gett ett extra stöd till IFB¹ för inköp av barnbiblar på ukrainska till flyktingbarn.

¹ Institutet för bibelöversättning

Transporten

Vår senaste transport till Ukraina gick till Charkiv 2019. Transporten blev komplicerad. Den blev stående en längre tid vid gränsen uppenbarligen för att något papper inte var exakt rätt ifyllt. De senaste åren har vi försökt att få iväg en lastbil till Mykolajiv utan att lyckas. När kriget inträffade hade vi fortfarande förhoppning om att få iväg en last till Ukraina. Jag kontaktade ambassaden i Sverige både via telefon och mail men utan att få någon hjälp. Vi tog då kontakt med Culai Enache, som är präst i rumänska-ortodoxa församlingen i Göteborg. Med hans hjälp kunde vi skicka en transport till Siret, en stad som ligger i Rumänien, på gränsen till Ukraina. När den stora lastbilen hade kommit fram hyrde man en mindre lastbil för att transportera delar av den stora lasten till mindre orter där det också fanns ukrainska flyktingar. Denna gång fanns det också lite mat, något som uppskattades mycket av mottagarna.

Ett hjärtligt tack till er alla som var med och lastade. Det blev extra jobbigt denna gång eftersom lastbilen råkade ut för motorproblem och inte kom fram till Solberga förrän vid 14-tiden ca fem timmar försenad. Men lastningen genomfördes sedan på rekordfart d.v.s. mindre än två timmar. Tack till er alla som gjorde transporten möjlig!

Årsmötet

När ni läser denna tidning har vi förhoppningsvis kunnat genomföra vårt årsmöte med inbjudna talare från Slovakien. Egentligen skall vi enligt våra stadgar ha årsmötet redan i maj. Men för att vara säkra på att kunna genomföra mötet och för att det skulle passa våra gäster blev det nu några dagar in i juni. Vi hoppas ni skall ha överseende med det. Årets tidning innehåller verksamhetsberättelsen, men för att läsa ett referat från årsmötet måste ni vänta till nästa nummer. Följ oss gärna på Facebook så hoppas jag att du får se några bilder från årsmötet.

Tack till revisor

Jag vill också rikta ett tack till Per-Olof Sahlberg som varit vår revisor i 25 år men nu med ålderns rätt bett att få sluta sitt uppdrag. Det har varit tryggt att ha en revisor, som har kunnat hjälpa oss under så lång tid.

Martin Wihlborg

Sergej Bevz:

Uppdatering från Ukraina den 12 april 2022

Senaste nytt från Dnipro lutherska SELKU-församling och pastor Sergej Bevz

Under de senaste sex veckorna har dörrarna i Levande Vattnets lutherska kyrka i Dnipro hållits vidöppna både dag och natt. Det har varit så därför att Dnipro, som är en stad med mer än 1,5 miljoner innevånare, ligger vid gränsen mot östra Ukraina. När man flyr från krigszonen med städer som Charkiv,

Donetsk, Lugansk, Mariupol och Zaporizjzja, kommer man att passera Dnipro. Det är orsaken till att den stora strömmen av flyktingar från östra Ukraina till Dnipro aldrig minskar. Dnipro kommun gör allt för att klara den stora belastningen. Det finns människor överallt i staden. De finns på tågen, busstationer

NORDISK ÖSTMISSION

och på parkeringsplatser. Golven på många köpcentra, förskolor, skolor och kyrkor är fyllda av madrasser. Dnipro är beskjutet av ryska missiler, men inte lika ofta som Charkiv och Mykolajiv. Det är orsaken till att många ukrainare betraktar Dnipro som en relativt säker plats. Några av flyktingarna försöker finna en hyreslägenhet i Dnipro (vilket är väldigt dyrt) med ett hopp om att komma hem så snart kriget tar slut. Men de flesta flyktingarna från östra Ukraina stannar i Dnipro under någon eller några dagar och åker sedan vidare västerut.

”Vi gör allt, som är möjligt, och använder alla resurser för att hantera situationen och för att kunna stödja

människorna” säger SELKU:s pastor Sergej Bevz. ”Vår kyrkobyggnad, som inte är helt återställd efter det att taket kollapsade vintern 2019, har blivit ett nav öppet dygnet runt för flyktingar. Människor kan bo här i 1-3 dagar. Här kan de äta, sova, tvätta och få medicin. Vi använder varje meter av utrymmet i vår kyrka inklusive andra våningen och det som inte har hunnit repareras. Vi har köpt en tvättmaskin med torktumlare, den går nu i stort sett nonstop. Nu har vi snabbt installerat en dusch och ytterligare en toalett för att möta det grundläggande behovet för 20-25 dagliga gäster.”

”Missionshuset i Zorja, som ligger 40 km från Dnipro, är också bostad för flyktingar. Vi ser en fan-

tastisk effekt” fortsätter pastor Sergej ”en del människor som ser vårt arbete vill också öppna sina hem för andra människor och ber oss att hänvisa människor till dem”.

”Under de sista veckorna har vår kyrka varit värd för mer än 200 människor. Nu har vi 25 människor här varje dag. Jag tar emot 200-300 telefonsamtal om dagen från dem som behöver skydd. Varje natt är det fullt. Tyvärr har vi inte utrymme för fler personer. Vi möter människor på tågstationen och ger dem bostad under några dagar. Vi letar efter permanenta bostäder för de som har möjlighet att betala direkt för hyra eller kan betala tillbaka på ett lån. Men vi ger även stöd till de människor som inte äger något alls. Vårt lilla kyrk-team består

av kyrkomedlemmar (vars familjer åkt utomlands) och frivilliga som lever i närheten.

För två veckor sedan fick vår grupp en reell förstärkning då SELKU sände till oss Valerij Verba (fr. Nova Kachovka). Nu kan vi inte bara ta hand om människors fysiska behov, utan också och framförallt, ta hand om deras andliga behov, flyktingarna smärtsamma inre sår. Vi gör allt för att hjälpa våra ukrainska vänner att bära bördorna.

Under senaste veckan (10-11 april) har SELKU:s biskop Alexander Jurtjenko gjort en resa från Odessa till Dnipro för att ge inspiration till pastorerna Bevez och Verba och övriga som är kvar i Dnipro församling men också för att leverera mat och andra varor

NORDISK ÖSTMISSION

till människor som bor i Levande Vattnets lutherska kyrka.

”När vi lyssnar till våra inneboende får vi höra många fruktans-

värda historier om kriget” fortsätter pastor Bevz. Människor är livrädda och traumatiserade. Många av dem har vistats i mörka och kalla källare, utan elektricitet och värme under en månad. Kvinnorna gråter ofta. Männerna är oftast tysta. Alla reagerar fysiskt på höga ljud. Alla blir glada för småsaker som stillhet, varm mat, rena sängkläder, elektricitet och varmvatten. Många av dem är nyfikna på evangeliet. Därför har vi tid för samtal och frågor.”

Det råder ingen tvekan, alla som ingår i ledningen för Levande Vattnets lutherska kyrka är fysiskt och emotionellt mycket trötta. Den nuvarande belastningen betraktas inte som normal men den är nödvändig. Att vara användbar för det egna

landet och gemenskapen är något som önskas av varje ukrainare. Som Kristi kyrka har vi en mycket stor möjlighet att tjäna vårt folk och att dela de Goda Nyheterna om vår Frälsare i dessa mörka och svåra tider. Vi gråter med dem som gråter. Vi lider med dem som lider. Vi berättar evangeliet för dem som undvek det så sent som för en månad sedan. Vi har tvingat oss själva att ompröva många av våra vanliga saker. Med bakgrund av de ryska soldaternas brutalitet och förstörda städer har nyheterna om den korsfäste och uppståndne Jesus ljudit djupare, starkare och mer viktigt.

Vi är mycket tacksamma för era böner för vårt land och alla människor. Vi är tacksamma för allt stöd. Vi ser och känner det på ett sätt som vi aldrig har gjort förut. Vi tror att miljarder böner om Ukraina når till Herren. Vi väntar på hans svar och på slutet av detta fruktansvärda krig. Till dess stärks vi i vårt hopp och tjänar vårt folk.

Må barmhärtighet, frid och kärlek i allt rikare mått komma till er till del. (Judas brev v2).

Övers. fr engelska: **M.W.**

Intryck i Estlands huvudstad Tallinn när Ryssland anfallit Ukraina februari 2022

I Advent kunde jag som missionär, trots pandemi, ta mig fram till vännerna på Kronstadt, längst in i Finska viken, hitom Sankt Petersburg. Men denna gång var det stort nog med Tallinn. Nu råder ett ofattbart krig.

I det föregående numret av Nordisk Östmissions tidning berättade jag om det trevande arbetet med att utveckla motsvarande ett kvinnojoursarbete i den gamla prästgården intill S:t Elisabeths kyrka. P.g.a.

förseningarna missade jag det då planerade samtalet med biskop Ivan Laptiv. Tanken blev att snart komma tillbaka. Dessutom hade man berättat om ett rehabcenter för ungdomar i Tallinn som ett föredöme. Min plan var från början att resa in till Sankt Petersburg via Tallinn och besöka centret. Jag är glad att jag åtminstone kunde ta mig fram till Tallinn. Tekniskt är det inte svårt att komma in i Ryssland. Men nu avråder UD från alla resor dit.

Kyrkoherden (t.h.) och kaplanen förbereder lunch i S:t Mikael.

Jag reagerade t.o.m. på att butiksbiträden på Tallinns flygplats talade ryska. Jag gick till fots den timplånga promenaden från flygplatsen in till centrum, i ett land som hotas.

Dagen därpå, torsdag lunch fick jag tillfälle att möta Sankt Mikael's församlings kaplan Tõnis Kark. Tanken var att vi skulle ha träffats om morgonen men istället fick han utrusta bostadsrättsföreningens skyddsrum med brandredskap. Onsdag kväll blev det ett samtal med en man från Rågö. Han trodde att han kände både Ryssland och Ukraina, men nu förstod han ingenting. Hans tanke var att det är angeläget med de ryska kontakterna. Själv har jag inte varit i Ukraina men desto mer i gränslandet runt Finska vikens innersta. Om Krimkrigets mönster från 1850-talet går igen, är det stor risk att spänningarna på allvar också når Östersjön. Det är anledning till extra oro och besinning. Baltstaternas önskemål och insikter måste prioriteras i denna situation. Det var i sig en anledning till att prioritera denna förkortade resa.

Onsdag kväll blev det tillfälle till samtal med kyrkoherde Patrik Göransson om den av Nordisk Östmission understödda kaplantjänsten. Han tackade å Sankt Mikael's församlings vägnar. Värdet av kaplanens insats framgick tydligt. Torsdag förmiddag fick jag så besöka rehabcentret på Preesigatan 5, ett stycke från centrum.

Ett möte med Betels pastorala omsorgscenters direktor Mati Sinisari

Klockan tio torsdag förmiddag hade vi stämt möte. Jag kunde promenera dit på en halvtimme, på väg mot en av stadens uddar mot havet. Jag gick runt anläggningen, en fräsch kyrkobyggnad som inte skvallrade mycket om vad som hände inuti. Direktorn Mati Sinisari mötte upp. Vi startar i den stora kyrksalen. Då hade jag fått hälsa på sekreteraren Miriam som tålmodigt följt mina olika vändningar i planeringen. Hon har varit med i arbetet sedan starten 1997.

Mati berättar om hur den under sovjettiden stängda kyrkan, med igenmurade fönster, använts som biograf. Efter murens fall förföll byggnaden. Han själv och präster började med att söka upp och hjälpa stadsdelens gatubarn med det allra mest nödvändiga. Barnen vågade knappt ta emot hjälp. Efterhand som förtroenden knöts blev det matutdelning i kyrksalen. De började också hjälpa till att röja upp i kyrkan, t.o.m. i källarutrymmena. Ungdomarna skyfflade ut 23 containrar med betong. Snart väcktes frågan om de fick stanna över natt i kyrkan. Villkoret var att de gick till skolan. Det satt långt inne för de flesta. Men tryggheten om natten, maten och gemenskapen vågade upp olusten med skolgång. Mati betonar att huset hade en tydlig kristen dag-

Mati i kyrksalen i Peeteli (Betel) med de öppnade fönstren i bakgrunden.

ordning, inklusive bibelpass, men att frågan om ungdomarnas tro och bekännelse var en annan fråga. En viktig del i arbetet var återkommande längre sommarläger.

Vi fortsätter med att gå ner i källaren. Man grävde ut grunden ordentligt för att kunna dränera effektivt. Nu fanns möjlighet för ett tiotal pojkar att bo här. I källaren fanns också ett ordentligt kök. Ungdomarna kan själva ordna enklare måltider samtidigt som det finns ett professionellt storkök. I källaren sitter också hu-

sets pedagoger och socialarbetare. Under och efter pandemin har ett fyrtiotal ungdomar haft ett tydligt stöd i husets omsorg, inte minst med en sådan sak som läxläsning. Huset är inte ordnat som en social institution i staden. Ungdomarna kan enbart befinna sig där därför att de själva vill, med föräldrarnas goda minne (om man kan nå föräldrarna). Här finns en bemanning i källaren och en på ovanvåningen, dag och natt. Man har fått och lever på bidrag från hela världen, också

från Sverige. Mati nämner stöd från någon kyrka i Jakobsbergstrakten, men där finns fler.

Sist går vi upp på övervåningen. Där hade husets pastor för länge sedan ett boende. Här bor nu tjejer. Liksom för grabbarna kan de ha kommit nyss. Den som bott längst tid har gjort det 18 år. De har ett eget kök för sina frukost- och kvällsmål. Orgelläktaren var ett av de första utrymmen som gjorts iordning. Nu räknar Mati in ca tioalet mer eller mindre fast boende killar och tjejer, med plats för ungefär det dubbla. De som kan åker hem under veckoslutet. Någon kommer tillbaka i förtid därför att det är för jobbigt hemma. Jag tillåter mig koppla till frågan om mödrarhuset som formas på Kronstadt. Mati stryker under att detta hus vuxit fram som ett svar på gatubarnens nöd. Han konstaterar att föräldrar också har hjälpts på vägen, inte minst mammorna, därför att de sett att deras barn fått en ny chans.

Till slut berättar Mati om Aleksej som farit runt mellan många institutioner. Aleksej fick frågan om han ville flytta till Peeteli. Nej tack svarade Aleksej därför att han hört otäcka rykten om huset, att man tvingade ungdomarna till bibelläsning och tro. Mati bekräftade kraven på ordning men att talet om tvingad tro var lögn. Aleksej accepterade en prövotid mot löftet

att Mati under den tiden inte sa ett ord om Gud. De skakade hand om saken.

Efter två månader ställde Aleksej frågan om de många kristna grupperna och församlingarna men bara en bibel. Aleksej berättade om självmordsförsök vilket tydligen även Mati levit med men mötte Jesus som genast förlät Mati. Det medförde ett nytt liv i tro och församlingsarbete. Det blev ett nytt steg för Aleksej. En evangelist från Afrika, Henry 24 år, utbildad socialarbetare, sökte praktik. Efter 4 månader klagade Henry på den låga nivån vad gäller bibelundervisning. Det saknades bl.a. söndagsskola. Vem kunde tolka? Aleksej tog sig an uppgiften med kläna kunskaper i engelska och lärde sig evangeliet indirekt. Snart blev Aleksej pingstvän samtidigt som han förblev boende i huset. Nu har han tre barn, med arbete på två platser, en god fru och är en mycket god far. Han återvände för att visa barnen och hade bara en synpunkt, att huset talade för litet om Gud och om Jesus! Det som han en gång fått löfte om när han flyttade in. Den historien berättade Mati på ryska så att jag kunde spela in och skicka till Kronstadt. Tänkvärt!

Jonas Nilsson,
missionär, Ingermanländska
evangelisk-lutherska kyrkan
i Ryssland

Kyrkomänniskor i Ukraina

Världshändelserna ger oss anledning att ge en liten bakgrund till, och en kortfattad insikt i, hur kyrkolivet är i Ukraina. För NÖ har Ukraina på senare år varit ett av huvudmålen för missionsarbetet. Dessutom var det i Ukraina, i staden med det dåvarande namnet Proskurov, nuvarande Chmelnytskyj, som vår grundare Konstantin von Koch föddes. Den största delen av denna artikel utgörs av ett utdrag ur ett föredrag från 2001, hållet av Vjatjeslav Horpyntjuk. Detta utdrag ger ett av svaren på frågan varför det finns lutheraner i Ukraina.

Den ortodoxa kyrkan, ända sedan år 988

Den ortodoxa kyrkan är i världen uppdelad i olika kyrkor, allt efter i vilket land de finns. Sådana kyrkor kallas också bysantinska efter Bysans, d.v.s. Konstantinopel, där kejsaren i Östrom bodde. Den bysantinska liturgin härstammar från kyrkofadern Chrysostomos. Patriarken i Konstantinopel bor fortfarande i Istanbul, och räknas delvis som nämnda kyrkors överhuvud. Den ortodoxa kyrkan i Ukraina har mer än tusen år på nacken, och de flesta kyrkmänniskorna i landet tillhör en ortodox församling.

Under åtskilliga år var den ortodoxa kyrkan i Ukraina delad på tre: Moskvapatriarkatet, Kievpatriarkatet, samt den autokefala (självständiga) kyrkan. Den autokefala ortodoxa kyrkan var av äldre datum

än Kievpatriarkatet. Numera har de två sistnämnda kyrkorna gått samman i en ukrainsk ortodox kyrka.

De ortodoxt kristna utsattes för förföljelse under kommunisttiden, liksom andra kristna av olika beaktelser. Efter järnridåns bortdragande har många kyrkobyggnader återställts eller byggts nya.

Den grekisk-katolska kyrkan, ett arv från Sigismunds dagar

I Ukraina¹ finns den grekisk-katolska kyrkan, ett namn den tycks ha fått av de dåtida österrikiska makthavarna. Det är en kyrka vars församlingar har bibehållit den bysantinska liturgin, och ett "ortodoxt" yttre och gifta präster, men som erkänner påven i Rom som sitt överhuvud. Sådana kyrkor finns i Främre östern, men också i Ukraina. I Ukraina var den undertryckt

1 I NÖ 4/2015 och 1/2016 redogör Bengt Westholm för landet Ukraina och dess historia.

under sovjettiden, då makthavarna önskade den underställd den ryska ortodoxa kyrkan. Det finns en anknytning till konungariket Sverige när det gäller frågan om varför det finns en sådan kyrka. När kung Sigismund regerade både i Sverige och i Polen på 1590-talet ville han att alla hans undersåtar skulle vara katoliker. Polen sträckte sig på den tiden rätt långt österut. Som bekant stötte denne kung på motstånd i det svenska riket genom Uppsala mötes beslut 1593, men vann sina ukrainska undersåtar genom unionen i Brest omkring 1596. Med en unierad kyrka avses alltså i detta fall en östlig kyrka som lyder under påven². Denna kyrka har flera miljoner bekännare i Ukraina. Mellan världskrigen tycks polska myndigheter, som styrde i Västukraina, ha velat göra denna kyrka mer latinsk eller romersk (läs mer om det på sidan 18). Efter Ukrainas självständighet har kyrkan kunnat leva och frodas, t.ex. i staden Lviv, som har varit både polska Lwów och österrikiska Lemberg.

Lutherska församlingar i Ukraina

Det finns flera sammanslutningar (kyrkosamfund) av lutherska församlingar i Ukraina. Den Ukrain-

ska lutherska kyrkan (ULK), som har sina rötter i den evangeliska kyrkan av den augsburgska bekännelsen med bysantinsk gudstjänstordning³, är en av dem. Det finns ytterligare ett par, utöver enskilda församlingar som förmodligen kan betraktas som helt självständiga. NÖ under årens lopp har haft mest kontakt med DELKU och SELKU. DELKU är Ukrainas tyska evangelisk-lutherska kyrka, som har sina rötter i de evangeliska kolonister som ryska makthavare bjöd in för att bygga upp landet⁴. Dessa fick behålla sin bekännelse. NÖ:s mångåriga missionär Volodymyr Wardaschko kom att vara pastor inom DELKU i drygt 10 år efter 1992. SELKU är Ukrainas evangelisk-lutherska kyrkosynod, och har snarlika rötter. I flera år var missionären Viktor Gräfenstein ledare. SELKU och DELKU har gudstjänstordningar som liknar dem som förekommer i Västeuropa, såsom i Sverige, Tyskland och Baltikum. SELKU utbildar pastorer i Usatove nära Odessa. ULK utbildar pastorer inte så långt från Ternopil. Lutheranerna är en verklig minoritet till skillnad från norra och mellersta Baltikum, för att nu nämna länder med ”etniska lutheraner”.

2 Med unierad kan också avses förhållandet då lutherska och reformerta kyrkor har en gemensam kyrklig överhet. Finns eller har funnits i Preussen och Österrike, samt i Galizien, och där mellan det första och det andra världskriget.

3 Se också NÖ 2/2018 och 2/2021

4 Ett exempel på sådana kolonister, se NÖ 4/2004 där BW berättar om Gammalsvenskyby.

Andra kyrkomänniskor

Det finns också kristna av annan protestantisk beaktelse, såsom pingstvänner och baptister med rötter i västerlandet. Trots dessa rötter har även dessa samfund med tiden blivit inhemska.

Kyrkoledare i nästan alla kyrkor har titeln biskop. Det gäller ortodoxa, lutheraner och andra, även sådana typer av samfund som alls icke har biskop i Västeuropa och Nordamerika.

En ukrainare ser på Sverige, reformationen och sitt eget land⁵

Vi har mycket gemensamt. Förmodligen känner en del av er till en del av Ukrainas och Sveriges gemensamma historia sedan mycket gammal tid. Enligt en av våra äldsta krönikor var det vikingar som var mycket hjälpsamma med att organisera Kiev-Rus, föregångaren till det moderna Ukraina. Om man idag kommer till Kiev ser man på den största floden i Ukraina, Dnjepr, strand, monument över Kievs grundare. Man ser människor som ser ut som vikingar. Vi kallar dem de tre ukrainska furstarna. Förmodligen har vi sedan dess samma färger på våra flaggor, blått och gult. När jag kommer till Sverige känner jag mig hemma, eftersom jag ser samma färger på flaggan. En annan del av

Vid besök hos ULK fick NÖ:s kassör en gång ett välsignelsekors.

historien känner ni förmodligen till allihop, tror jag. Det var när er kung Karl XII och vår hetman (hövding) försökte besegra ryssarna. På den tiden besegrades våra bägge länder, och Ukraina blev en del av det ryska tsarriket. Man började avskaffa det ukrainska språket, ukrainsk kultur förföljdes, och den ukrainska kyrkan kom under ett svårt tryck.

På 1500-talet var det en refor-

5 Biskop Vjatjeslav Horpyntjuk höll föredrag vid 2001 års årsmöte med NÖ. Detta stycke kommer från detta föredrag. I sin helhet kan man läsa föredraget i NÖ 2/2001.

mation i Europa, och på den tiden tillhörde Ukraina Polen. Polen blev lutherskt till kanske 80%. Lutherdomen spred sig också över en stor del av Ukraina. Detta är det största som håller ihop oss, vår bekännelse, lutherdomen. På den tiden, 15- och 1600-talen, var det inte möjligt för lutherdomen att bli kvar någon längre tid i Ukraina eftersom den katolska motreformationen påbörjades i Polen. Men ukrainsk historia minns fortfarande namnen som Orichovski, som var en luthersk predikant. Han var en vän till dr Luther och vistades i Philipp Melancthons hem. Men icke desto mindre var det inte möjligt för ukrainsk lutherdom att motstå den katolska reaktionen och de följande krigen. Emellertid medförde reformationen i Ukraina en översättning av den heliga Skrift. Nu för tiden svär presidenten eden på en Bibel som är en översättning av Luther-bibeln. Därför kan vi se att lutherdomen alltid varit närvarande i Ukraina.

Lutherdomen i Galizien mellan världskrigen

Lutherdomens andra födelse i Ukraina tillhör emellertid den första hälften av 1900-talet. År 1917 föll det ryska tsarriket sönder. Många nationer som var under ryskt välde vann självständighet. Ukraina kunde förbli oberoende till 1922. Sedan ockuperade ryssarna Ukraina, förutom den västra delen, som kom un-

der den polska regeringen. Många ledare från östra och mellersta Ukraina kom att bo i västra Ukraina. Då var det många människor som frågade sig vad det var som hände. ”Vi är den enda europeiska nationen som inte har någon egen stat.” Många kom till den slutsatsen att det inte var något annat än ett andligt problem. Dessa människor började titta på den ukrainska historien, och kom fram till att i stort sett alla framstående ukrainska diktare och filosofer gillade luthersk lära och den lutherska kyrkan. Det uppmuntrade människor att lära sig mer om Luther och hans lära, om den lutherska kyrkan i Europa, både i Tyskland och de skandinaviska länderna. Detta var en av faktorerna i den lutherska rörelsen i Västukraina på 1920-talet. Den andra faktorn var att den delen av Ukraina då var under polskt välde. Den polska regeringen önskade enhet i kyrkolivet inom hela sitt territorium. I det västukrainska området har det alltid funnits en aktiv grekisk-katolsk, eller uniaterna, den katolska kyrkan med östligt gudstjänstritual. Två grekisk-katolska biskopar hade skrivit under en överenskommelse med Rom att de skulle förena det östliga ritualen med det romerska, västliga, ritualen. De började leda gudstjänster på latin. Tänk er situationen när byinvånarna någonstans i Västukraina kom till kyrkan, och inte kunde förstå någonting av det

som pågick där. Förut predikade alla på ukrainska, nu predikade alla på latin. Folket förstod inte latin, pastorerna förstod inte latin. De bara läste. Det förekom protester bland de grekisk-katolska prästerna, och de började söka efter svar på lutherskt håll. Så mycket snart var det några pastorer som gillade Luthers verk och lära. De började fira gudstjänst tillsammans med den tyska lutherska kyrkan i Stanislau, en stad som nu heter Ivano-Frankivsk. De översatte Luthers lilla katekes och Augsburgska bekännelsen. De reviderade Johannes Chrysostomos' liturgi, eftersom Ukraina alltid har varit en del av den östra delen av kristenheten, där människor har östligt ritual. Det var därför som våra förfäder beslutade att det var bättre att fortsätta med den östliga liturgin. Teodor Jartjuk, en av de mest framstående ledarna inom den ukrainska lutherdomen, reviderade denna liturgi och gav ut en ukrainsk evangelisk kyrkohandbok. Mycket snart började denna liturgi att användas i många städer och byar. 1939 fanns det 25 registrerade församlingar och omkring 20.000 medlemmar. Varför? Jo, svaret var att när folk kom till kyrkan kunde de höra liturgin. Det ukrainska togs inte ifrån dem. De hade sin ukrainska kultur, sitt ukra-

inska ritual, men de hade också evangeliet på ukrainska. Följen blev att många, många människor började ansluta sig till denna rörelse, och hela byar blev lutherska byar. På den tiden hade Ukraina en hel del bekymmer, och man fick ett stort och gott stöd från våra tyska bröder. I Sverige fanns det ett sällskap som hette "Kyrkor under korset", vilket tillsammans med danska sällskap hjälpte till att stödja arbetet och bygga kyrkor. Tack vare t. ex. svenska bröder byggdes Gustav Adolfs lutherska kyrka i Manjava i Karpaterna. Jag⁶ har mött en gammal dam, som är 80 år gammal, och som gifte sig i den kyrkan. Vidare fick hon sitt livs första kängor från en svensk delegation. Nu besöker hennes barnbarn vår kyrka i Kiev. År 1939 kom de sovjetryska trupperna till Västukraina. De försökte att förstöra kyrkan fullständigt. Våra pastorer arresterades. Många av dem sköts. Många av dem sändes till koncentrationsläger. Diakoner sändes vanligtvis till koncentrationsläger och många lekmän straffades hårt bara därför att de tillhörde lutherdomen. Kyrkorna förvandlades till klubblokaler, och en del av dem förstördes fullständigt, såsom kyrkan i Karpaterna. Vid pass 1944 fanns det inget synligt gudstjänstliv i den ukrainska lutherska kyrkan.

6 Jag=Vjatjeslav Horpyntjuk

De pastorer som hade möjlighet att emigrera, först till Neuendettelsau i Tyskland och senare till USA och Kanada, överlevde. De hade alltid drömmen om att återföra den lutherska kyrkan till Ukraina.

Missionen bär frukt

År 1979 grundade en av pastorer-
na i ELS (Evangelical Lutheran
Synod), John Shep, ett missionssäll-
skap, vilket började sända lutherska
program till Ukraina. År 1993 hölls
de två första gudstjänsterna inom
den ukrainska lutherska kyrkan
(med östligt ritual; vi är den enda
lutherska kyrkan med gudstjänst
enligt östlig liturgi i världen). Vi har
densamma bekännelsen, detsamma
sanna evangeliet, densamma lä-
ran och vi har samma predikan. I
skillnaden ser vi allmänligheten
hos den lutherska kyrkan: för alla
nationer och för alla kulturer. Som
Paulus säger, för juden är jag en
jude, för greken en grek, för ukrai-
naren en ukrainare och för svensken
är jag en svensk. Det viktigaste är
budskapet om vår frälsning, genom
tron, i Jesus Kristus, som betalade
för våra synder genom sin död,

vars betalning godtogs av Herren
Gud, vilket visades i hans uppstån-
delse. Den lutherska reformationens
tre viktiga principer sola fide, sola
gratia och sola scriptura har aktivt
gensvar i Ukrainska lutherska kyr-
kan (ULK)⁷.

A.E.

7 Här slutar den del av föredraget som vi trycker i repris. Föreläsningen berörde det som var aktuellt 2001. Originalen är översatt från en inspelning.

På väg till Siret i Rumänien nära Ukraina

Det gäller att fylla lastbilen!

*Människor från när och fjärran
hjälpes till i Solberga.*

En hjälpsam lastbilsförare.

Nordisk Östmissions verksamhetsberättelse för år 2021

Styrelsen för Nordisk Östmission framlägger härmed årsberättelsen för sitt 66:e verksamhetsår. Verksamheten har sin grund i Bibeln och den lutherska bekännelsen. Under bön om Guds ledning vill vi vara med om att sprida evangelium om Jesus Kristus bland östeuropeiska och asiatiska folk. NÖ har ingen anställd i Sverige. Allt arbete i Sverige sker ideellt och utan lön. Det gäller styrelsearbetet, insamlingsverksamheten och all övrig verksamhet.

Årsmötet 2021

Årsmötet ägde rum den 12 juni utomhus på Solberga Mellegård.

Val av styrelse

I tur att avgå stod Anders Eliasson, Per-Åke Svensson och Margareta Eliasson. Samtliga omvaldes för en mandatperiod på tre år (2021-2024). Martin Wihlborg omvaldes till ordförande för ett år.

Val av revisorer och revisorsersättare

Omval (för ett år) skedde av ordinarie revisorer Per-Olof Sahlberg samt av ersättaren Lars Olof Thorsson. Till ny ordinarie revisor efter Ingemar Larsson valdes Eva Forsell Aronsson.

Valberedning

Till valberedningen omvaldes Jonas Andersson (sammankallande) och Magnus Skredsvik samt nyvaldes Magnus Svensson.

Styrelsen har 2021-2022

bestått av Martin Wihlborg, Fässberg (ordf.), Per-Åke Svensson, Ölmevalla (v ordf.), Anders Eliasson, Lane Ryr (kassör), Bert-Åke Samuelsson, Ytterby (vice sekr.), Anders Olsson, Grinneröd, Ingvar Häggander, Sättila, Margareta Eliasson, Härlanda (sekreterare), Ingrid Lindblom, Masthugget och Maria Flising, Härlanda.

Styrelsen har haft nio protokollförda sammanträden.

Tidskrift, hemsida och facebookside

Nordisk Östmissions tidskrift har 2021 kommit ut med fyra nummer, alla i fyrfärg, med tillsammans 84 sidor. Tidskriften trycks i 3100 exemplar och antalet adresser i prenumerantregistret är ungefär 2750 stycken. Överupplagan används för informationsspridning. Under året ersatte Margareta Eliasson Si-

NORDISK ÖSTMISSION

meon Appell som ansvarig utgivare. Anders Eliasson är också med i redaktionen. Tryckeriet heter Danagård Litho.

Hemsidan har skötts av Mikael Larsson i Vittaryd. Adressen är www.nordiskostmission.se.

Nordisk Östmissions Facebook-sida som sköts av ordföranden har c:a 350 följare.

Verksamheten

Ukraina

DELKU (Ukrainas tyska evangelisk-lutherska kyrka).

Biskop för DELKU är Pavlo Sjvarts. Han är också pastor i himmelfärdsförsamlingen i Charkiv som NÖ har stött sedan 1990-talet. Stödet gäller församlingsarbete samt arbetet på ett hem för blinda. DELKU har vidare fått bidrag till bilreparation, utbildning av anställda samt stöd för att ställa i ordning efter förre biskopen. Pastorererna Alexander Gross och Jurij Rykov har fått lönebidrag.

SELKU (Ukrainas evangelisk-lutherska kyrkosynod).

NÖ har gett bidrag till lön för pastor Sergej Bezv i Dnipro och till kyrkans sekreterare. Under året har sekreteraren slutat och ersatts av Valerij Grusjin som också är pastor i kyrkan. Bidrag har lämnats till kyrkobygge i Mykolajiv. Stöd har också

getts till inköp av böcker författade av biskop Bo Giertz.

ULK (Ukrainska lutherska kyrkan)

Vi har kontakt med dess biskop Vjatjeslav Horpyntjuk.

Barnens ambassad

Mirjam och Boas Adolphi har fått bidrag till sommarläger i Karpaterna. Stöd har också getts till reparation av Vännernas Hus i Piski nordost om Kiev.

Lettland

Lutherakademin får ett bidrag från NÖ, och detta betalas ut två gånger om året. NÖ bidrar med stipendier till letter som deltar i STM-kurser på Församlingsfakulteten i Göteborg.

Församlingen Aluksne har fått ett engångsstöd. En hjälptransport har gått till Lettland.

Rumänien

NÖ samarbetar med den rumänsk-ortodoxa församlingen i Göteborg och dess kyrkoherde Culai Enache när det gäller transporter till Rumänien och hjälp till nödständda. Under året har det dock inte gått någon transport till Rumänien.

Ryssland

Kronstadt. NÖ understödjer den ingermanländska kyrkans (ELKIR)

arbete på Kronstadt. Det innebär arvode till pastor Belousov från Terijoki, som gör besök på ett hospits, och diakon Pavel Tsvetkov som är församlingens lärare. Ett tillfälligt coronastöd har utbetalats. Jonas Nilsson har mot slutet av året åter kunnat genomföra en resa efter ett längre uppehåll p.g.a. pandemin.

NÖ fortsätter att bidra till översättningen av bibeln till det ängsma- riska språket. Vi får rapporter från detta arbete som utförs av Larisa Orzajeva.

NÖ har gett stöd till de teologiska nätföreläsningar som Timo Laato har genomfört för studerande på Keltto. NÖ har finansierat en kalender som getts ut av kyrkan.

Sibirien. I Ryssland har vi bl.a. kontakt med kontraktsprosten i Ural-kontraktet Konstantin Subbotin som under året även blivit biträdande biskop i ingermanländska kyrkan. Subbotin har kunnat genomföra en intern ”Corpus Christi-konferens” i Ryssland med hjälp av de bidrag vi ställde till förfogande under 2020. Vi har även bidragit till inköp av bil.

Litauen

Mindaugas Kairys är ansvarig för diakoniarbetet inom den lutherska kyrkan i Litauen, och NÖ:s kontakt- man när det gäller t.ex. transporter. En transport har under året gått till Litauen.

Estland

Ett första lönebidrag har getts till svensktalande präst (T. Kark).

Moldavien

NÖ samarbetar med den lutherska kyrkan i republiken Moldavien och med Norsk Luthersk Lekmanns- misjon (NLL). Ett tidigare givet an- slag till sommarläger, som inte kun- nat ordnas, har omfördelats. NÖ har godkänt att dessa pengar bl.a. har fått användas till att bygga murar och kapellbyggnad på en kyrkogård som man fått.

Belarus (Vitryssland)

Kontakten har under året upprätt- hållits med Pavel Lutjenko som är ledare för en luthersk kyrka i lan- det. Stöd har getts för utgivning av en bok.

Slovakien

NÖ ger ett lönebidrag till Slavomir Slavik. Han arbetar inom Slo- vakiskt evangeliecenter, som är en fristående evangelisk-luthersk mis- sionsorganisation.

Iran och främre Asien

Sedvanligt anslag till radiomis- sionsarbetet på persiska, vilket leds av missionären Tony, betalades ut genom TWR i Kanada.

Bidrag har betalats ut till medar- betare på plats för arbete bland per- sisktalande m.fl.

Hjälpr transporter

Insamlingsverksamheten äger rum i Solberga i södra Bohuslän. Medarbetarna där är Elsie Alfredsson, Ingrid Bjureblad och Margareta Ingvansson. Dessa håller insamlingen öppen och tar vara på det som kommer in. Jonas Andersson administrerar transporten och har kontakt med transportföretag medan ordföranden har kontakt med mottagaren.

Årets transporter gick till Litauen och Lettland (se ovan).

Missionskonferens

NÖ hade planerat att genomföra en missionskonferens med talare från Ukraina och Ryssland. Den fick dock ställas in p.g.a. pandemin.

Ekonomi

För NÖ:s ekonomi hänvisas till bokslutet. Vi har en mycket stabil ekonomi, vilket vi är mycket tacksamma för. NÖ är kund i flera banker och förvaltar en hel del aktier och fonder. De flesta av dessa aktier och fonder har vi under årens lopp fått i arv. Under året har ordföranden fortsatt att genomföra aktieaffärer för NÖ:s räkning.

Slovakien

På årsmötet i år kommer vi att få besök av Slavomir Slavik och Ondrej Kolarovsky från Slovakien. Slavomir är ledare för EVS, en fristående luthersk organisation, som bl.a. ordnar konferenser för att lära ut vad kristendom är. Även under pandemin har man digitalt genomfört dessa konferenser. Vid en normal konferens på plats har man haft ca 600-800 besökande. Vid en digital veckslutskonferens förra året hade man en dag 2100 åhörare.

NÖ har stött EVS sedan 2014. Slavomir besökte oss vid vårt årsmöte 2015 i Horred.

Räkenskaper 2021

Nedan följer ett sammandrag av de räkenskaper som kommer att framläggas på årsmötet. Kassören svarar på frågor om något är oklart.

Kapitalräkning 2021

Kurs SEK/EUR: 10,25

	2021-01-01	2021-12-31	Skillnad 2021
S E B	80 523,13 kr	364 519,69 kr	283 996,56 kr
Skandiabanken	4 000,40 kr	0,00 kr	-4 000,40 kr
Handelsbanken	627 272,75 kr	65 641,75 kr	-561 631,00 kr
Sparbanken Alingsås	11 343,26 kr	2 972,06 kr	-8 371,20 kr
-sparkonto	1 001 178,62 kr	821 607,26 kr	-179 571,36 kr
Kontanter	300,00 kr	236,00 kr	-64,00 kr
Skattekontot	0,00 kr	2 117,00 kr	2 117,00 kr
Plusgiro	113 433,47 kr	216 813,38 kr	103 379,91 kr
Nordea bankkonto	500,00 kr	500,00 kr	0,00 kr
Summa bank + pg	1 838 551,63 kr	1 474 407,14 kr	-364 144,49 kr
Insamlingsskuld Lettland	0,00 kr	0,00 kr	0,00 kr
Fastighet, aktier & fonder	4 674 901,64 kr	4 980 721,33 kr	305 819,69 kr
Summa kronor	6 513 453,27 kr	6 455 128,47 kr	-58 324,80 kr
Kassa	70,00 €	70,00 €	0,00 €
Deutsche Postbank, Giro	9 080,29 €	8 310,63 €	-769,66 €
Deutsche Postbank, Festgeld	12 191,26 €	12 191,54 €	0,28 €
Summa euro	21 341,55 €	20 572,17 €	-769,38 €
Euro i kronor	218 750,89 kr	210 864,74 kr	-7 886,15 kr
EUR+SEK	6 732 204,16 kr	6 665 993,21 kr	-66 210,94 kr

NORDISK ÖSTMISSION

Resultaträkning 2021

Kurs SEK/EUR: 10,25

Inkomster:

Gåvor, allmänna	614 799,75 kr
Kollekter o anslag	50 187,00 kr
Gåvor Ukraina (UA)	1 300,00 kr
Testamenten	274 763,80 kr
Värdepappersvinst	95 980,68 kr
Sålda frimärken	36,00 kr
Östhjälpen (öronmärkt LV)	1 800,00 kr
Räntor o. utdelningar	128 068,08 kr
Summa inkomster	1 166 935,31 kr

Utgifter:

Porto: frimärken, tidningen, bankavg., courtage	92 955,20 kr
Avlöning (UA, RU, SK)	223 531,73 kr
Resor till och från öst	48 314,43 kr
Radio, Iran mm	118 688,06 kr
Värdepapp.förlust	19 326,50 kr
Bibelspridning	100 000,00 kr
Missionslitteratur	9 228,80 kr
Trycksaker, tidningen inräknat	76 655,00 kr
Omkostnader	20 742,50 kr
Ukraina (UA)	278 527,61 kr
SELKU, Odessa (UA)	35 875,00 kr
Diverse	329,00 kr
Östhjälpen (LT, BY, SK, LV, RO, RU)	208 365,93 kr
Summa utgifter	1 232 539,76 kr

Inkomster: 1 166 935,31 kr

Utgifter: -1 232 539,76 kr

Valutaväxling -606,50 kr

Årets resultat -66 210,95 kr

Anmärkning till räkenskaperna:

RU=Ryssland, BY=Vitryssland (Belarus), SK=Slovakien, RO=Rumänien, UA=Ukraina, LV=Letland, LT=Litauen, MD=Moldavien

Traditionellt har NÖ i sin bokföring specificerat olika länder på ett litet udda sätt. Det har sin grund i redovisning förr och att kassaboken har begränsat antal spalter. Löner och bibelöversättningsarbete har redovisats tillsammans oavsett land.

Radiomission och arbete i främre östern har slagits ihop. Ukraina och Moldavien har egna spalter, medan utgifter till övriga sex länder har slagits ihop i en spalt.

Nordisk Östmissions ukrainska rötter

Vår grundare, Konstantin von Koch, har ett mycket intressant levnadsöde och arv att lämna efter sig som han kanaliserade i vår missionsorganisation. Ett levnadsöde som skildrar ett dramatiskt 1900-tal men kan även vara till uppmuntran och inspiration för våra andliga liv. Hans liv och verk får också en ny aktualitet i dessa dagar.

Han föddes, 1890, i västra Ukraina, som på den tiden kallades ”Lillryssland” inom Tsarryssland. Pappan var tysk-balt och mamman hade ukrainsk-danska rötter. Denna bakgrund visar komplexiteten med den ukrainska nationen – Rysslands vagga och kosackernas kärnland. Under tsartiden fick den judiska befolkningen enbart bo i Lillryssland och än idag är Odessa ett centrum för judiskt liv. En annan folkgrupp är krimtatarerna i södra Ukraina som blev förvisade till Kazakstan av Stalin och inte fick komma tillbaka förrän på 70-talet. Tsarinnan Katarina den stora, ville effektivisera jordbruket och erbjöd tyska bönder jord och skattefrihet där på den bördiga jorden i slutet av 1700-talet. Många tyskar kom och det var i samma syfte som befolkningen i Gammalsvenskbyn flyttade dit från Dagö, i dagens Estland.

Konstantin von Koch utbildade sig i S:t Petersburg till sjöofficer och

gjorde sedan en karriär inom tsarens flotta. Under första världskriget var han stationerad i Finland. Han var uppvuxen i den grekisk-ortodoxa tron men under ett möte för matroserna blev han träffad av ordet så att evangeliet om frälsning och nåd och tron allena blev det viktigaste för honom. Han kände sig sedan kallad till att förkunna detta evangelium. Han arbetade som missionär i det som idag är ”Ljus i Öster” bland ryska flyktingar i Finland.

Hans församlingskyrka låg i Terijoki, idag en liten populär sommarstad på Karelska näset med det ryska namnet Zelenogorsk. I staden finns fortfarande en luthersk församling och kyrka. Under en kyrkresa utmed Finska viken i Nordisk Östmissions regi för några år sedan fick jag själv och en medresenär sova över i kyrkan ett par nätter. Vi kunde då konstatera att kyrkan var ett populärt turistmål för stadens turister med många konserter och antagligen lite exotisk nordisk arkitektur. Det går att läsa mer om arbetet i detta gränsland mellan Finland, Sverige och Ryssland i detta nummer, i artikeln där Jonas Nilsson berättar om förberedelsearbetet med att bygga upp en kvinnojour i prästgården på Kronstadt.

Under Andra världskriget verkade von Koch som präst i ryska fång-

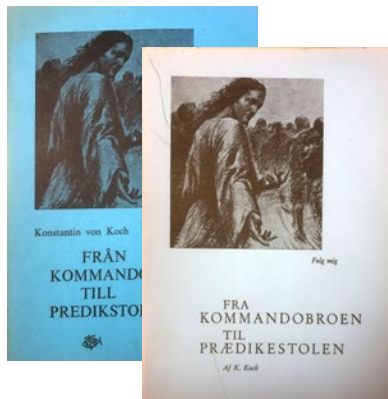
läger i Finland. När de ryska kommissarierna efter krigsslutet kom för att föra krigsfångarna tillbaka till Sovjetunionen, sa en av dem till von Koch: ”Hur har du kunnat förhäxa våra män så? Vi skickade iväg dem i kriget som goda kommunister, och nu talar de bara om era gudstjänster och andakter.”

Efter kriget flyttade han till Danmark och tjänstgjorde som präst för flyktingar från öster. Han bildade Nordisk Östmission där 1956. Idag ser vi ju en liknande situation där vi genom vårt arbete kan stödja arbetet bland flyktingar i Ukraina genom de kyrkor vi har kontakt med. Och vi möter även flyktingar i vårt eget land, där vi bland annat, har hjälpt till med tryckning av ukrainska barnbiblar.

Under åren 1967-1970 skrev von Koch om sitt liv i ett antal artiklar i vår tidning. De har samlats upp och finns nu i boken ”Från kommandobryggan till predikstolen”. I sista kapitlet behandlar han även frågan om den evangeliska tron i förhållande till den ortodoxa tron, ett ämne som säkert låg honom varmt om hjärtat då han själv hade varit aktiv i denna fromhetsform. I syfte att göra hans gärning känd för flera planerar Nordisk Östmission att göra den tillgänglig genom ett nytryck.

Maria Flising

Medlem av NÖ:s styrelse

Konstantin von Koch berättade om sitt liv och sin gärning i tidskriftsartiklar. Dessa samlades sedan i en häftad bok. Den danska utgåvan trycktes i Thisted 1972 och den svenska i Klippan 1975. En kort sammanställning av von Kochs gärning finns i NÖ:s välfyllda och ännu tillgängliga 50-årsnummer 1/2006. Ett personligt minne från pastor Koch finns i nummer 4/2001, och i 3/2010 berättar hans barnbarn.

von Koch arbetade, innan NÖ grundades, i många år för Ryska och Slaviska missionen (nu: Ljus i Öster), och det har fått skriftliga nedslag i den missionens jubileumsböcker från 1953, 1973 och 2003.

Gåvoredovisning

JANUARI 2022

Gåvor	42.215:00
Kollekter	8.225:00
Summa	50.440:00

Kollekter januari 2022

Osby pastorat 200,
Uddevalla 300,
LM Engströms gymnasium, Göteborg 850,
Örgryte pastorat 6875.

Hyllningar januari 2022

Kjell Ola Andersson, Holmsund,
Lars Eliasson, Solberga.

Begravningar januari 2022

Paul Ragnar Melin, Jönköping,
Sven Bernhardsson, Göteborg,
Stig Andersson, Uddevalla,
Ove Nylén.

Elsie Alfredsson visar upp sådant som man stickat i Bäve församling och skänkt till NÖ. Bild från vårt lager i Solberga.

FEBRUARI 2022

Gåvor	81.836:00
Kollekter	3.478:00
Summa	85.314:00

Av gåvorna har 48.756 kr varit öronmärkta ”Blågul nödhjälp” eller Ukraina

Kollekter februari 2022

Torestorps pastorat 1390,
Härjedalens pastorat 178,
Jörlanda 1910.

Begravningar februari 2022

Grace Falk, Varberg,
Lennart Larsson, Ucklum,
Astrea Wallin, Ytterby,
Ann-Sofie Rydén, Jörlanda,
Ingrid Augustsson, Krokstad,
Astrid Hagberg, Hede, Vikorne.

Hyllningar februari 2022

Ingrid Stenbäck, Skene,
Anna-Karin Appell, Kristianstad,
Mattias Åhsberg.

NORDISK ÖSTMISSION

MARS 2022

Gåvor 261.889:66 och 50 euro
Kollekter 296.920:00
Summa 558.809:66 och 50 euro

Av gåvorna har 189.760:66 kr och 50 euro varit öronmärkta ”Blågul nödhjälp” eller Ukraina. Öronmärkning av kollekter, se nedan (203.748 kr).

Kollekter mars 2022

(utan särskild öronmärkning på betalningen)

Solberga 2965,
enskid 200,
Örgryte pastorat 27301+23920+160+29028,
Pauluskapellet i Uppsala 8000,
Örkened 548,
Solberga 1050.

Kollekter mars 2022 till Ukraina

Kyrkliga förbundet i Växjö 4250,
Heliga trefaldighet i Alvesta 5790,
Johannes i Borås 3720,
S:t Markus i Lund
450+1300+410+500,
Mariakyrkan i Uddevalla 15170,
Ev luth församling i Umeå 36430,
Fridhem i Vännäs 30630+1700,
PIBUS-Vår Frälsares kapell i Göteborg 1700,
Den gode herdens församling 3720,
enskid 200+500,
Luleå fridsförbund 67820,
Västra Mark
100+642+1820+2950+8281,
Fridafors 7070,

Hästveda ev.luth.miss.fören. 2820,
Göteborgs Vasa 5775.

Begravningar mars 2022

Evert Abrahamsson, Örkelljunga,
Hanna och Edit Staxäng, Bro,
Vikorne,
Gunborg Eriksson, Hajom,
Olof Steij, Släp,
Bengt Block, Skellefteå,
Alf Strömberg, Eslöv (Stehag),
Ingeborg Olausson, Valla (Jörlanda),
Systher Albinsson, Jörlanda.

Hyllningar mars 2022

Magnus Bogren, Uddevalla,
Barbro Darljung, Vänersborg.

Övriga upplysningar lämnas av kassören.

Har ni missat något nummer av vår tidning? Hör av er, vi har ett lager av gamla tidningar.

Årsmötet

Årsmötet infaller på Pingstdagen i Göteborgs S:t Pauli församling. Välkomna!

Blågul

Detta nummer domineras av det aktuella världsläget och dess bakgrund. Man skulle kunna framhålla förbindelserna mellan Sverige och Ukraina i ledord som vikingar i österled, Sigismund, Poltava och Gammalsvenskby. Sedan kommer de gemensamma flaggfärgerna, som har fått ge namn åt den insamling som NÖ har för att kunna hjälpa ukrainare. Ett varmt tack till er alla som skänkt mycket pengar till detta ändamål, pengar som hjälper missionen att stödja människor, fr.a. trosfränder. Ett särskilt tack till de många nya givare

som vi fått lägga in i vårt register, och som gör att de får detta nummer av vår tidning.

Vi har inte glömt den sedvanliga betraktelsen, som denna gång an knyter till pingsten, ej heller ett missionsäresbesök i det gamla Reval. Herren vill hjälpa till kropp, själ och ande, för att leda människor till det eviga målet. När så många i vår del av världen blir slagna både gula och blå är det viktigt att inte glömma att HERREN har allt i sin hand.

A.E.

Adressändringar och liknande ärenden meddelas kassören! Nordisk Östmission, Fagerliden 6, 451 93 Uddevalla

Nordisk Östmission har enligt sina stadgar målsättningen ”att verka för evangelii spridande bland i första hand östeuropeiska men i mån av ekonomi och övriga resurser också bland asiatiska folk”. Nordisk Östmission deltar också i mån av möjlighet i ”materiell hjälpverksamhet bland ovanstående folk”.

Tidningen Nordisk Östmission utkommer med fyra nummer per år, i mars, juni, september och december. **Adressändringar och andra registerärenden meddelas kassören!**

Ordförande: Martin Wihlborg, Torsgatan 36, 431 38 Mölndal. Tel. 072-244 33 25,
e-post: pmartin.wihlborg@gmail.com

Kassör: Anders Eliasson, Fagerliden 6, 451 93 Uddevalla. Tel. 0522-64 21 86 dagtid,
Tel. 0522-66 42 00 kvällstid.

Ansvarig utgivare: Margareta Eliasson, Ernst Torulfsgatan 17A, 416 73 Göteborg,
Tel. 073-218 86 71, **e-post** margareta.el@bredband.net

I redaktionen: Margareta Eliasson, Anders Eliasson.

Hemsida: www.nordiskostmission.se

Vid insättning av minst 50:- på plusgiro 42 20 57-0 eller bankgiro 484-5350 får Ni vårt missionsblad 4 ggr om året.

ISSN 0345-8571